

Заманауи технологияларды енгізу, мультимодальды көлік жүйелерін құру және инвестицияларды ынталандыру-бұл көлік тиімділігін жақсарту ғана емес, сонымен қатар Орталық Қазақстанның әлемдік аренадағы бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету бағытындағы дана қадамдар. Осылайша, аймақ болашаққа сапарын жалғастыра отырып, көлік-логистикалық жүйе экономикалық өсу құралына ғана емес, сонымен қатар әртүрлі мәдениеттер мен мүмкіндіктерді байланыстыратын көпірге айналады. Жаһандық серіктестермен бірге Орталық Қазақстан логистика жүктерді жылжытып қана қоймай, өркендеу мен ынтымақтастықтың қозғаушы күшіне айналатын көліктік перспективалар жасауға ұмтылады.

Орталық Қазақстанда көлік-логистикалық жүйені қалыптастыру және дамыту-бұл мемлекеттің, бизнестің және халықаралық әріптестердің үйлестірілген күш-жігерін талап ететін көп қырлы процесс болып табылады.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1 Ж.М.Куанышбаев, М.И.Арпабеков, Н.К.Айдикенова/ Ашық жылжымалы құрамда жүкті орналастыру мен бекіту. Оқу құралы/ Алматы: Эверо, 2016.

2 Тасымалдау процесіндегі көліктік логистика: оқу құралы/ Куанышбаев Ж.М., Сулейменов Т.Б., Арпабеков М.И., Айдикенова Н.К., Н.Д – У. Адилова – Астана: ЕНУ им. Лумилева, 2014. – 191 с.

3 Шодыров, Е. Қоймалар, вагон шаруашылығы // National Business. – 2006. – № 3.

4 Тойлыбаев, С. Invest Capital Realty: қоймалар, логистика, инфрақұрылым // KAZAKHSTAN халықаралық іскерлік журналы. – 2005. – № 2.

5 Сайт: <http://melimde.com/logistika-fimi.html>.

ӘОЖ 621.867

ЖЕТКІЗУ ТІЗБЕГІНДЕ ТҰТЫНУШЫЛАРДЫҢ ҚАНАҒАТТАНУЫН АРТТЫРУ ЖОЛДАРЫ

Байғалиқызы Айтолқын

bilaloba@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ 6В1102-«Логистика сала бойынша» оқу бағдарламасының 4
курс студенті, Астана, ҚР

Ғылыми жетекшісі – М.И. Арпабеков

Бүгінгі бизнес әлемінде көптеген компаниялар өздерінің логистикалық функцияларын негізгі құзіреттеріне шоғырлану үшін үшінші тарап логистикасының провайдерлерімен (3PL) қамтамасыз етеді. Бұл 3PL көптеген тізбектер мен салалардағы маңызды ойыншыларға айналды, өйткені олар шығындарды азайтуға, өнімділіктің өсуіне, клиенттерге қызмет көрсету сапасын жақсартуға қатысады. 3PL-мен жұмыс істеу туралы шешім қабылданғаннан кейін, келесі қадам - провайдерді таңдау. Осылайша, клиенттің нақты талаптарына жауап бере алатын және клиентпен өзінің қарым-қатынасын нығайта алатын тиімді және әлеуетті 3PL жиынтығын таңдау өте маңызды шешім болып табылады. Бұл шешімге баға, ұсынылатын қызметтер, орналасу, технология, сапа және т.б. сияқты бірнеше факторлар әсер етеді.

Жеткізілім тізбегін біріктіру. Өндірушінің ішкі және ұйымаралық процестерді бірлесіп басқаратын және жеткізілім тізбегі серіктестерімен бірлесіп стратегиялық жұмыс жасайтын дәрежесі жеткізілім тізбегінің интеграциясы деп аталады. Мақсат - тұтынушыға

жоғары жылдамдықта және төмен бағамен максималды құндылықты ұсыну, ақпараттың, қызметтердің және өнімдердің, ақшаның және шешімнің тиімді және тиімді ағымына қол жеткізу.

Жеткізілім тізбегінің интеграциясы бизнес-процестердің компания шегінде де, одан тыс жерде де өзара байланысты және реттелетін және үйлестіру тетіктерімен тығыз байланысты екенін білдіреді (Алматы, 2015).

Жетілдірілген ақпараттық технологиялар арқылы үшінші тарап логистикасының провайдерлерімен тізбекті интеграциялау. Жетілдірілген ақпараттық технологиялар арқылы үшінші тарап логистикалық провайдерлерінің жеткізілім тізбегін интеграциясы Жеткізу тізбегінің серіктестері арасындағы интеграция деңгейіне алдыңғы қатарлы ақпараттық технологиялар қызметтерін қолдану әсер етеді (Густин және басқалар, 2008). Жеткізу тізбегін біріктіруде қолданылатын технологиялар логистикалық қызметті үйлестіруге және ұйым ішіндегі ақпарат алмасуға әсер етеді. Кейбір зерттеулерге сәйкес интеграцияның жоғары деңгейіне әдетте логистикалық провайдерлер қол жеткізген. Сондай-ақ, үшінші тараптың логистикалық жеткізушілері жеткізушілер тізбегіндегі серіктестер арасындағы интеграцияны жақсарту мақсатында алдыңғы қатарлы ақпараттық технологияларды бейімдеу арқылы серіктестермен ұзақ мерзімді қатынастар мен жоғары деңгейдегі интеграцияны іздейді (Паттерсон соавт., 2004). Үшінші тарап логистикалық провайдерлері алдыңғы қатарлы ақпараттық технологияларды және кең ауқымды ғаламдық қамтуды ұсынады. Сондықтан компанияларға заманауи үшінші тарап логистикасы қажет, ол жеткізілім тізбегін тиімді интеграциялау үшін оңтайлы ақпарат ағынына қол жеткізу үшін ақпараттық технологияларды енгізу тәжірибесін ұсынады (Вайдянатан, 2006)

TPL-де әдебиетке шолу. Рао & Янг (2007) логистика функцияларын аутсорсингке әсер ететін факторларды анықтады. Зерттеу логистикалық функцияның орталықтылығы, тәуекел және бақылау, шығындар / қызмет көрсету, ақпараттық технологиялар және логистикалық қызмет жеткізушілерімен қарым-қатынас сияқты факторларды анықтады.

Ван Дамме және басқалар, (2001) аутсорсингтік логистиканы басқару жөніндегі қызметті қарастырды. «жасау немесе сатып алу» шешіміне шығындар / қызмет көрсету бағалары әсер етеді. Шешімнің маңызды анықтауыштарының бірі балама нұсқалардың арасындағы шығындарды салыстыру болып табылады. Үйде логистикалық қызметті жүргізуге және негізгі құралдарды инвестициялауға байланысты шығындар қызметтерді жеткізушілердің ақысына есептелмейді. Содан кейін ең аз шығындар шешімі таңдалуы керек.

Sink & Langley (2005) үшінші тараптың логистикалық қызметін сатып алу үшін басқару құрылымын жасады. Негізгі құзіреттерге шоғырлану үшінші тараптың логистикалық қызметтерін сатып алудың маңызды факторы болды.

Жеткізу жүйесіндегі үшінші тарап логистикасының рөлі. Қазақстандағы үшінші тараптың логистикалық нарығы 2014-2018, сала сарапшыларының деректері бар нарықты терең талдау негізінде дайындалған. Есеп берушінің пейзажы мен нарықтағы ең жақсы төрт өнім берушілердің тиісті талдауларын ұсынады. Нарықтағы жетекші өнім берушілердің рейтингісіне қол жеткізу үшін ол 3PL қызметтерін ұсынадан түскен кірістерді қарастырады. Сонымен қатар, онда нарықтың өсуіне әсер ететін негізгі драйверлер туралы айтылады. Онда сатушылар мен жалпы нарықтың алдында тұрған қиындықтар, сонымен қатар нарықта пайда болатын негізгі тенденциялар көрсетілген.

TPL кеңейтілген ақпараттық технологиялармен тұтынушылардың қанағаттанушылығына әсері. Компания бұдан былай қойманы жалға алуға және оның бір бөлігін пайдалануға немесе бос орын болмағандықтан түгендеу жұмыстарын жүргізуге мәжбүр болмайды. Сіздің кеңістікке қажеттіліктеріңіз әр түрлі болғандықтан, логистикалық провайдер сіз пайдаланған кеңістік үшін ақы алады және түгендеуді қажетті деңгейде сақтайды. Логистика саласындағы жоғары тиімділік өндірістің сенімділігі мен

тұтынушылардың қанағаттанушылығының артуына әкеледі, өйткені клиенттер өз өнімдерін уәде етілген кезде алады.

Икемділік. Үшінші тараптың логистикалық провайдерлері қол жетімді ресурстарды тұтынушыларды қызметтердің неғұрлым жоғары деңгейімен қалай қанағаттандыру керектігін бағалауға мүмкіндік береді. Егер клиенттер келесі күні жеткізуді бәсекелік артықшылық ретінде пайдаланғысы келсе, сіз осындай стратегиялық тәсілдерді орындау үшін ресурстарға ие логистикалық провайдерден мүмкіндіктер мен шығындар туралы біле аласыз. Егер олар қажетті материалдарды уақытылы жеткізіп көргісі келсе, логистика провайдері мұндай сұраныстарға бейімделе алады. Жеткізудің икемді тізбегі тұтынушының қажеттілігінің өзгеруіне тезірек жауап қайтаруға мүмкіндік береді және тұтынушылардың қанағаттанушылығын тудырады.

Ақпараттық технологиясы. Ақпараттық технологиялар сіздің операцияларыңыздың жеткізілім жағында да, жеткізілімінде де жеткізілімдерді, материалдар мен өнімдерді бақылауға мүмкіндік береді. Мұндай жүйелер қымбатқа түседі және техникалық қызмет көрсетуді және жаңартуды білікті техникалық қызметкерлерден талап етеді. Үшінші тараптың логистикалық провайдерлері сыни жеткізілімдердің орналасқан жері туралы осындай мәліметтер бере алады және өндірісті сенімділікпен жоспарлай алады. Клиенттерге жеткізілімдерді бақылау тиімдірек. Нәтижесінде оңтайландырылған операциялар өнімді тез және сенімді түрде клиенттердің қолына тапсырады, сонымен қатар проблеманы тез анықтауға және тұтынушыны қанағаттандыруға мүмкіндік береді.

Ақпараттық технологиялардың қолданылуы мен функциясы компаниялардың көптеген аймақтарында, әсіресе логистикалық процестерде, мысалы, Кәсіпорынның ресурстарын жоспарлау (ERP), тұтынушылармен қарым-қатынасты басқару (CRM) және т.б. сияқты біртіндеп өсіп келеді. Ақпараттық технологиялар TPL жұмысының маңызды элементі болып табылады, өйткені интеграция логистикалық провайдер жүйелерінің клиенттермен байланысы өте маңызды. Сонымен қатар, ақпараттық технологиялар жеткізілім желісінің мүшелерін, мысалы, көлік компанияларын, дистрибьюторларды, өндірушілерді және бөлшек сатушыларды байланыстырады, өйткені бұл тапсырыс жағдайының анықтамасы, тауарлардың бақылануы, тауарлық-материалдық қорларды басқару және тапсырыстарды өңдеу сияқты логистикалық жұмыс жүктемесінің кейбір элементтерін автоматтандырады. Алайда, транзакцияларға шығындар азайып, жеткізілім тізбегіне қатысушылар айтарлықтай асқынған жағдайларды басқара алады ... Сондықтан, TPL фирмаларындағы ақпараттық технологиялар логистикалық пайдаланушылар мен олардың клиенттері арасында кешенді жеткізілім тізбегі қызметін синхрондауда маңызды рөл атқарады және көпір ретінде жұмыс істейді. жеткізу тізбегіндегі тұтынушыларды қосу.

TPL жабдықтау тізбегін біріктіруде маңызды рөл атқарды және алдыңғы қатарлы ақпараттық технологиялар құралдарының көмегімен тұтынушылардың қанағаттанушылығына көбірек әсер етеді. Жетілдірілген ақпараттық технологиялар көмегімен TPL қолдану арқылы тұтынушылардың қанағаттанушылық деңгейін арттыруға болады. TPL қызмет көрсетушілері жеткізілім тізбегін біріктіру үшін тұтынушылардың қанағаттанушылығын арттыру үшін компанияның логистикалық тиімділігін арттыруға шынымен көмектеседі. Жетілдірілген ақпараттық технологиялар көмегімен оны әлдеқайда тиімді және тиімді ету үшін жеткізу тізбегінің әртүрлі процестерін құрыңыз. TPL қызмет провайдерлері сонымен қатар компанияларға оларды тасымалдау және тарату, тұтынушыларға қызмет көрсету, қойма және дистрибуция, IT-қолдау, тиімді бағдарлауды жоспарлау, пайдалану құнын төмендету және тұтынушылардың қанағаттану деңгейін арттыру үшін қосымша қызметтерді ұсынуда көмектеседі. TPL саласы тез кеңею және қайта құру кезеңіне өтті, сондықтан нарыққа кірушілердің саны, әсіресе, онлайн-провайдерлер арасында өте үлкен.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1 Баск, Х.Х. (2001), «3PL провайдерлері мен жеткізу тізбегінің мүшелері арасындағы қатынастар - стратегиялық көзқарас», Бизнес және өнеркәсіптік маркетинг журналы, том. 16 №6, 4670-86 бет.

2 Бхатнагар, Р., Вишванатан, С. (2000), «Жаһандық жабдықтау тізбектерін қайта құру: логистикалық қызметтерді өндірушілер мен ғаламдық провайдерлер арасындағы одақтар», Физикалық тарату және логистиканы басқарудың халықаралық журналы, том. 30 №1, 13-34 бет

3 Рао, К., Янг, Р.Р. (1994), «Жаһандық жеткізілім тізбегі: логистика функцияларын аутсорсингке әсер ететін факторлар», Физикалық тарату және логистиканы басқарудың халықаралық журналы, том. 24 №6, 11-19 бет.

4 Симчи-Леви, Д., Каминский, П., & Симчи-Леви, Е. (2008), «Жеткізілім тізбегін жобалау және басқару: тұжырымдамалар, стратегиялар және кейс-стади (3-ші басылым), Бостон, Массачусетс: МакГроу-Хилл / Ирвин.

5 Синк, Х.Л. және Лэнгли, Ч.Д. (1997), «Үшінші тараптардың логистикалық қызметтерін сатып алудың басқарушылық негіздері», Business Logistics журналы, том. 18 № 2, 163-89 бет.

6 Ван Дамме, Д.А., Плюс ван Амстель, М.Дж. (1996), «Логистиканы басқарудың аутсорсинг қызметі», Логистиканы басқарудың халықаралық журналы, том. 7 №2, 85-95 бет.

ӘОЖ 567.301

КӘРІЗ ҚОЗҒАЛЫСЫН ЕНГІЗУ АРҚЫЛЫ ЖОЛ ҚОЗҒАЛЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУДЫ ЖЕТІЛДІРУ

Байгелова Алтынай Шарипуллиевна

altynay.baygelova@mail.ru

«Жоғары инженерлік-технологиялық колледжі» МЕМБМ, арнайы пәндер оқытушысы,
магистр, Орал қаласы, Қазақстан

Көшелер мен жолдардың қиылысы өткізу қабілеттілігі мен қозғалыс қауіпсіздігіне айтарлықтай әсер етеді. Автомобилизация деңгейінің жоғарылауымен, қозғалыс қарқындылығы мен жылдамдығының артуымен бұл әсер күшейе түседі. Қиылыстарды жобалау кезінде қиындықтар жоспарлау шешімінің схемасын таңдау кезеңінде пайда болады. Жобалау әдістемесінің өзі және геометриялық элементтердің негізгі параметрлерін анықтау іс жүзінде көп факторлы, күрделі инженерлік міндет болып табылады.

Кәріз қозғалысы-ең қауіпті қақтығыс нүктелерін жою үшін көлік ағындарын бөлу. Кәріз қозғалысы мыналарға бөлінеді: аралықтардағы кәріз қозғалысы және қиылыстар аймағындағы кәріз қозғалысы. Аралықтардағы кәріз қозғалысы қарама-қарсы соқтығысу нүктелерін жою үшін қарсы ағындарды бөлуді, сондай-ақ ілеспе бағыттағы жолақтар бойынша қозғалысты бөлуді қамтиды. Бойлық белгілеу қозғалысты реттеуге, жолақтарды бөлуге мүмкіндік береді. Аралықтардағы кәріз қозғалысы - жолақтарды бөлу құрылғысы. Жолақтарды бөлектеу үшін таңбалау қолданылады [2].

Қиылыстар аймағындағы кәріз қозғалысы автомобиль және жаяу жүргіншілер ағындарын қауіпсіз траекторияларға бағыттау арқылы қақтығыс нүктелерінің саны мен қаупін азайтуға арналған.

Кәріз қозғалысы келесі міндеттерді шешеді:

- ілеспе және қарсы көлік ағындарын бөлу;